

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-VI Examination: March/April-2023
Geography (Optional) Paper-XII
GEOO12: Political Geography

Day and Date: Wednesday, 03/05/2023
Time: 1.00 PM To 3.00 PM

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks
4. Draw the diagram wherever necessary.
5. Allowed to use map stencil, if necessary

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 Political Geography is a branch of -----geography.
 A) Physical B) Economic C) Human D) Population
- 2 Which factors influenced on the status of state?
 A) Human B) Geographical C) Economic D) Social
- 3 Which of the following element is not a part of political geography?
 A) State B) Government C) Population D) Culture
- 4 भूराजनितीचे जनक म्हणून कोणाला ओळखतात
 अ) मॅकिंडर ब) कार्ल हौशाफर क) हंबोल्ट ड) रिटर
- 5 Who introduced the concept of Environmental determinism?
 A) Spykman B) Ratzel C) Humboldt D) Ritter
- 6 The human community living on the specific territory is called ----.
 A) State B) People C) Society D) Nation
- 7 The cultural border is in between -----.
 A) U.S.A. and Mexico B) India and Pakistan C) India and Nepal D) Afghanistan and Pakistan
- 8 ----- is the fundamental component of the state.
 A) Population B) Government C) Territorial D) Language
- 9 Which of the following country is not landlocked?
 A) Nepal B) Bhutan C) Hungary D) Myanmar
- 10 The border between India and Myanmar is determined by ----- mountain.
 A) Sahyadri B) Arakan Yoma C) Patkoi D) Naga
- 11 Spykman was under influence of -----
 A) Mackinder B) Strabo C) Herodotus D) Cook
- 12 The concept of heartland was introduced in ----.
 A) 1820 B) 1919 C) 1920 D) 1947

- 13 Which country was ignored by Makinder in his theory?
A) Russia B) USA C) Japan D) Germany
- 14 According to Makinder Palestine, Syria, Iran and the Baltic region should be -----.
A) Internationalize B) Protect C) Divide D) No man land
- 15 The concept of Rimland was introduced in----
A) 1944 B) 1950 C) 1960 D) 1919

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Dynamic nature of political geography
- 2 Functional approach of political geography
- 3 Types of frontier
- 4 Importance of Heartland Theory

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 What is geopolitics?
- 2 Explain the difference between frontiers and boundary.
- 3 Briefly evaluate Rimland theory.
- 4 Explain the current significance of Heartland Theory

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 What is a state? Explain the major elements of the state.
- 2 Comparison of Heartland and Rimland Theory.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4. आवश्यक ठिकाणी आकृती काढा
5. नकाशा स्टेनसिल वापरण्यास परवानगी आहे.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 राजकीय भूगोल -----भूगोलाची शाखा आहे.
अ) प्राकृतिक ब) आर्थिक क) मानवी ड) लोकसंख्या
- 2 राज्याच्या राजकीय स्थितीवर-----घटकाचा प्रभाव असतो
अ) मानवी ब) भौगोलिक क) आर्थिक ड) सामाजिक
- 3 खालीलपैकी कोणता घटक राजकीय भूगोलाचा भाग नाही.
अ) राज्य ब) शासन क) लोकसंख्या ड) लोकसंख्या वाढ
- 4 भारत पाक सहसंबंध हा ----- प्रकारचा दृष्टीकोन आहे.
अ) सांख्यिकी ब) वर्तनात्मक क) स्वरूप शास्त्रीय ड) रचनात्मक
- 5 पर्यावरण निश्चयवादाची विचारसरणी कोणी मांडली?
अ) स्पाईकमन ब) रॅटझेल् क) हंबोल्ट ड) रिटर

- 6 निश्चित भूप्रदेशावर राहणाऱ्या मानवी समुदायास ---- म्हणतात.
अ) राज्य ब) लोक क) समाज ड) राष्ट्र
- 7 ---- या देशांदरम्यान सांस्कृतिक सीमा आहे.
अ) यु.एस.ए. व मेक्सिको ब) भारत व पाकिस्तान क) भारत व नेपाळ ड) अफगाणिस्तान व पाकिस्तान
- 8 ----- हा राज्याचा प्राथमिक घटक आहे.
अ) लोकसंख्या ब) शासन क) भूप्रदेश ड) भाषा
- 9 ----- या देशाचे स्थान भूखंडीय नाही.
अ) नेपाळ ब) भूतान क) हंगेरी ड) म्यानमार
- 10 भारत व म्यानमार सीमा-----पर्वताने निर्धारित केली आहे.
अ) सह्याद्री ब) आरकान होमा क) पत्कोई ड) नागा
- 11 स्पाईकमन यांच्यावर ---- यांचा प्रभाव होता.
अ) मॅकिंडर ब) स्ट्रॅबो क) हिरोडोटस ड) कुक
- 12 हृदयस्थल संकल्पना ----साली मांडण्यात आली.
अ) 1820 ब) 1919 क) 1920 ड) 1947
- 13 ----- या देशाकडे मॅकिंडर यांनी आपल्या सिद्धांतात दूरलक्ष केले.
अ) रशिया ब) अमेरिका क) जपान ड) जर्मनी
- 14 मॅकिंडर यांनी पॉलेस्टाईन, सिरीया, इराण व बाल्टिक प्रदेश या प्रदेशाचे -----केले जावे असे म्हटले.
अ) आंतरराष्ट्रीयीकरण ब) रक्षण क) निपःत ड) निर्मणुष्पीकरण
- 15 ----मध्ये रिमलँड ही वी संकल्पना मांडली
अ) 1944 ब) 1950 क) 1960 ड) 1919

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 राजकीय भूगोलाचे गतिमान स्वरूप
- 2 राजकीय भूगोलाचा कार्यात्मक दृष्टीकोन
- 3 सीमाप्रदेशाचे प्रकार
- 4 लष्करी दृष्टीने किनारभूमी सिद्धांताचे महत्त्व

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 भूराजनिती म्हणजे काय?
- 2 सीमा प्रदेश व सीमा रेषा यांतील फरक स्पष्ट करा.
- 3 किनारभूमी सिद्धांताचे थोडक्यात मूल्यमापन करा.
- 4 हृदयस्थल सिद्धांताचे सद्यस्थितीतील महत्त्व विशद करा.

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 राज्य म्हणजे काय? राज्याची प्रमुख अंगे विशद करा.
- 2 हृदयस्थल आणि किनारभूमी सिद्धांताचे तुलनात्मक विवेचन करा.

Model Answer Paper

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-VI Examination: March/April-2023
Geography (Optional) Paper-XII
GEOO12: Political Geography

Day and Date: Wednesday, 03/05/2023

Total Marks: 60

Page 4

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

- 1 राजकीय भूगोल -----भूगोलाची शाखा आहे.
अ) प्राकृतिक ब) आर्थिक क) मानवी ड) लोकसंख्या
Option 3
- 2 राज्याच्या राजकीय स्थितीवर-----घटकाचा प्रभाव असतो
अ) मानवी ब) भौगोलिक क) आर्थिक ड) सामाजिक
Option 2
- 3 खालीलपैकी कोणता घटक राजकीय भूगोलाचा भाग नाही.
अ) राज्य ब) शासन क) लोकसंख्या ड) लोकसंख्या वाढ
Option 4
- 4 भारत पाक सहसंबंध हा ----- प्रकारचा दृष्टीकोन आहे.
अ) सांख्यिकी ब) वर्तनात्मक क) स्वरूप शास्त्रीय ड) रचनात्मक
Option 2
- 5 पर्यावरण निश्चयवादाची विचारसरणी कोणी मांडली?
अ) स्पाईकमन ब) रॅटझेल् क) हंबोल्ट ड) रिटर
Option 2
- 6 निश्चित भूप्रदेशावर राहणाऱ्या मानवी समुदायास ---- म्हणतात.
अ) राज्य ब) लोक क) समाज ड) राष्ट्र
Option 1
- 7 ---- या देशांदरम्यान सांस्कृतिक सीमा आहे.
अ) यु.एस.ए. व मेक्सिको ब) भारत व पाकिस्तान क) भारत व नेपाळ ड) अफगाणिस्तान व पाकिस्तान
Option 2
- 8 ---- हा राज्याचा प्राथमिक घटक आहे.
अ) लोकसंख्या ब) शासन क) भूप्रदेश ड) भाषा
Option 3
- 9 ----- या देशाचे स्थान भूखंडीय नाही.
अ) नेपाळ ब) भूतान क) हंगेरी ड) म्यानमार
Option 4
- 10 भारत व म्यानमार सीमा-----पर्वताने निर्धारित केली आहे.
अ) सह्याद्री ब) आरकान होमा क) पत्कोई ड) नागा
Option 2
- 11 स्पाईकमन यांच्यावर ---- यांचा प्रभाव होता.
अ) मॅकिंडर ब) स्ट्रॅबो क) हिरोडोटस ड) कुक
Option 1
- 12 हृदयस्थल संकल्पना ----साली मांडण्यात आली.
अ) 1820 ब) 1919 क) 1920 ड) 1947
Option 2
- 13 ----- या देशाकडे मॅकिंडर यांनी आपल्या सिध्दांतात दूरलक्ष केले.
अ) रशिया ब) अमेरिका क) जपान ड) जर्मनी
Option 2

14 मेंकिंडर यांनी पॉलेस्टाईन, सिरिया, इराण व बाल्टिक प्रदेश या प्रदेशाचे -----केले जावे असे म्हटले.

अ) आंतरराष्ट्रीयकरण ब) रक्षण क) निपःत ड) निर्मणुष्पीकरण

Option 1

15 ----मध्ये रिमलँड ही वी संकल्पना मांडली

अ) 1944 ब) 1950 क) 1960 ड) 1919

Option 1

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 राजकीय भूगोलाचे गतिमान स्वरूप

Ans:

2 राजकीय भूगोलाचा कार्यात्मक दृष्टीकोन

Ans:

3 सीमाप्रदेशाचे प्रकार

Ans:

4 लष्करी दृष्टीने किनारभूमी सिद्धांताचे महत्त्व

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 भूराजनिती म्हणजे काय?

Ans:

2 सीमा प्रदेश व सीमा रेषा यांतील फरक स्पष्ट करा.

Ans:

3 किनारभूमी सिद्धांताचे थोडक्यात मूल्यमापन करा.

Ans:

4 हृदयस्थल सिद्धांताचे सद्यस्थितीतील महत्त्व विशद करा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 राज्य म्हणजे काय? राज्याची प्रमुख अंगे विशद करा.

Ans:

2 हृदयस्थल आणि किनारभूमी सिद्धांताचे तुलनात्मक विवेचन करा.

Ans:
